Документ подписан простой электронной подписью
Информация о владельце:
ФИО: Сыров Игорь Анатольевич
Должность: Директор
Дата подписания: 27.06.2022 16:51:53
Уникальный программный ключ:
b683afe664d7e9f64175886cf9626a198149ad36

СТЕРЛИТАМАКСКИЙ ФИЛИАЛ
ФЕДЕРАЛЬНОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО БЮДЖЕТНОГО ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО
УЧРЕЖДЕНИЯ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
«БАШКИРСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ»

Факультет *Башкирской и тюркской филологии*
Кафедра *Башкирской филологии*

Оценочные материалы по дисциплине (модулю)

дисциплина ***Фольклор башкирского народа***

Блок Б1, часть, формируемая участниками образовательных отношений, Б1.В.02
цикл дисциплины и его часть (обязательная часть или часть, формируемая участниками образовательных отношений)

Направление

44.03.05 ***Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)***
код наименование направления

Программа

Родной (башкирский) язык и литература, Иностранный язык

Форма обучения

Очная

Для поступивших на обучение в
2019 г.

Разработчик (составитель)
старший преподаватель
Дильмухаметов И. Т.
ученая степень, должность, ФИО

Стерлитамак 2022

1. Перечень компетенций, индикаторов достижения компетенций и описание показателей и критериев оценивания результатов обучения по дисциплине (модулю) 3

2. Оценочные средства, необходимые для оценки результатов обучения по дисциплине (модулю) 7

3. Методические материалы, определяющие процедуры оценивания результатов обучения по дисциплине (модулю), описание шкал оценивания 17

1. Перечень компетенций, индикаторов достижения компетенций и описание показателей и критериев оценивания результатов обучения по дисциплине (модулю)

Формируемая компетенция (с указанием кода)	Код и наименование индикатора достижения компетенции	Результаты обучения по дисциплине (модулю)	Показатели и критерии оценивания результатов обучения по дисциплине (модулю)				Вид оценочного средства
1	**2**	**3**	**4**				**5**
			неуд.	**удовл.**	**хорошо**	**отлично**	
ПК-2. Способен выделять структурные элементы, входящие в систему познания предметной области (в соответствии с профилем и уровнем обучения), анализировать их в единстве содержания, формы и выполняемых функций	ПК-2.2. Умеет находить структурные элементы, входящие в систему познания предметной области, анализировать, синтезировать, применять системный подход в соответствии с поставленными задачами.	Обучающийся должен: знать жанры и жанровые формы, их характеристику, классификацию жанров	Не владеет навыками анализа произведения, структурные и содержательные элементы Произведения и роль их в в создании художественного мира	Находит некоторые особенности сходства и различия между жанрами и жанровыми формами, называть жанровую принадлежность произведения	Свободно интерпретирует отдельные стороны художественного целого, называя отдельные детали в произведении	Интерпретация широкая и полная. С привлечение множества фактов и аргументов	Индивидуальный и групповой опрос
	ПК-2.1. Знает структурные элементы, входящие в систему	Обучающийся должен: уметь обнаруживать сходства и	Не знает жанры и жанровые формы, их характеристик	Называет отдельные явления художественно-эстетического	Достаточно уверенно называет структурные элементы	Уверенно и свободно называет структурные элементы	Индивидуальный и групповой опрос

	познания предметной области, выделяет и анализирует единицы различных уровней языковой системы в единстве их содержания, формы и функций, мир художественного произведения как культурно-эстетического феномена и литературных явлений в их структурном единстве и функциях	различия между жанрами и жанровыми формами, называть жанровую принадлежность произведения, выбрать способы и приемы для анализа текста	у, классификацию жанров	целого,	художественного мира произведения и выделяет роль каждого в создании	художественного мира произведения и выделяет роль каждого в создании художественности, показывает причинно-следственные связи и функциональную особенность	
	ПК-2.3. Владеет навыками анализа и интерпретации литературных и языковых явлений в единстве	Обучающийся должен: владеть навыками определения структурных и содержательных элементов	Не владеет навыками анализа и интерпретации литературных и языковых явлений в единстве	Интерпретирует отдельные стороны художественного целого, называя отдельные детали в	Обнаруживает сходство, роль того или иного структурного и содержательного элемента	Владеет широким арсеналом приемов и подходов по решению поставленных задач	Контрольная работа

	содержания, формы и выполняемых функций	и оценивает их роль в создании художественного мира	содержания, формы и выполняемых функций	произведении, обнаруживает сходство, роль того или иного структурного и содержательного элемента			
ПК-1. Способен использовать теоретические и практические знания для постановки и решения исследовательских задач в предметной области и в области образования	ПК-1.1. Знает о знаково-символической природе и генезисе языковых и литературных явлений, факторах их исторического развития для объяснения актуальных проблем и тенденций развития языка и литературы	Обучающийся должен: знать содержание основные тексты и научные труды по ним	Обучающийся не знает жанры и жанровые формы, их характеристику, классификацию жанров башкирского фольклора	Обучающийся знает не все жанры и жанровые формы, их характеристику , классификацию жанров башкирского фольклора	Обучающийся знает основные произведения башкирского фольклора, основные жанры, большинство трудов исследователей	Свободно и уверенно использует факты и и их интерпретации разными авторами, их место и роль в башкирском фольклоре	Индивидуальный и групповой опрос
	ПК-1.3. Владеет навыками комплексного поиска, анализа и систематизации информации по изучаемым	Обучающийся должен: Уметь интерпретировать специфические явления в фольклоре,	Не способен использовать источники по проблемам фольклора и использует ссылки и базы данных	В целом владеет навыками ставить исследовательские задачи простого уровня, в целом	Владеет навыками поиска и без труда ориентируется в базе данных	Оперирует основными источниками и дополнительные знает, и свободно ориентируется в базе данных	Контрольная работа

	проблемам языка и литературы с использованием научных и текстовых источников, научной и учебной литературы, информационных баз данных	ставить исследовательские задачи,		разбирается в источниках			
	ПК-1.2. Умеет интерпретировать лингвистические, историко-литературные, культурно-мировоззренческие явления и процессы в контексте общей динамики развития языка и литературы с учетом их использования для решения исследовательских задач	Обучающийся должен: владеть навыками оперирования источниками по предмету , активно использует ссылки и открытые базы данных	не может интерпретировать специфические явления в фольклоре	Интерпретирует явления с помощью и подсказки	Самостоятельно интерпретирует художественные явления	Понимает, излагает критически анализирует информацию об истории, особенностях и закономерностях, формирует исследовательские задачи	Индивидуальный и групповой опрос

2. Оценочные средства, необходимые для оценки результатов обучения по дисциплине (модулю)

Экзамен һорауҙары

1. Халыҡ ижады тураһында дөйөм төшөнсә. Фольклор терминының таралыу тарихы. Фольклорҙың төп үҙенсәлектәре, функциялары.
2. Фән булараҡ фольклористика. Башҡорт фольклористикаһының үҫеш этаптары.
3. Мәшһүр фольклорсы М.Буранғолов. Тормошо һәм башҡорт фольклористикаһында тотҡан урыны.
4. Халыҡ ижадында сәсәнлек сәнғәтенең роле. Башҡорт халыҡ сәсәндәре.
5. Фольклор һәм әҙәбиәт бәйләнештәрен өйрәнеүҙең торошо, дөйөм характеристика.
6. Башҡорт фольклоры тураһында иң боронғо мәғлүмәттәр. Әхмәт ибн Фаҙлан, М.Ҡашғари хеҙмәттәре.
7. Фольклорҙа традицион жанрҙар системаһы. Эпос тураһында төшөнсә, терминға характеристика. Эпостың формалашыу тарихы, үҙенсәлектәре. Классификация.
8. Башҡорт халыҡ әкиәттәренең традицион жанрҙар системаһында тотҡан урыны. Жанрға билдәләмә, уның художество үҙенсәлектәре, төркөмләү.
9. Легендалар һәм риүәйәттәр: билдәләмә, художество үҙенсәлектәҙре, төркөмләү.
10. Көләмәстәр: билдәләмә, художество үҙенсәлектәре, төркөмләү.
11. Йырҙар: билдәләмә, өйрәнеү тарихы, художество үҙенсәлектәре, төркөмләү. Тарихи йырҙар, уларҙың героик эпос менән уртаҡлығы. Тематик төркөмдәре.
12. Ҡобайыр. Терминологик характеристика. Героик ҡобайырҙарҙың йөкмәтке һәм форма үҙенсәлектәре. Нимә ул ҡобайыр строфаһы?
13. Таҡмаҡтар. Уларҙың традицион жанрҙар системаһында тотҡан урыны. Жанрға билдәләмә, уның художество үҙенсәлектәре, төркөмләү.
14. Бәйеттәрҙең традицион жанрҙар системаһында тотҡан урыны. Жанрға билдәләмә, уның художество үҙенсәлектәре, төркөмләү. Таралыу тарихы, функциялары.
15. Мөнәжәттәр. Жанрға билдәләмә, уның художество һәм башҡарыу үҙенсәлектәре.
16. Башҡорт халҡының афористик ижад төрҙәре. Мәҡәлдәр. Тема һәм композиция йәһәтенән төркөмләү.
17. Йомаҡтар. Тарихи ерлеге. Тема һәм композиция йәһәтенән төркөмләү.
18. Әйтемдәр. Мәҡәл һәм әйтем.
19. Башҡорт халыҡ музыка ҡоралдары (конспект буйынса).
20. Йырҙарҙың художество үҙенсәлектәре. Йәнәшәлек, сағыштырыу, эпитет, ҡабатлау һ.б художестволы саралар. Рефрен, ҡушымтаның роле.
21. Лирик йырҙар.
22. Башҡорт фольклористикаһында К.Мәргән, М.Сәғитов, Ә.Сөләймәнов, Ф.Нәҙершина, С. Галиндарҙың урыны.
23. С.Юлаев – сәсән һәм шағир. С.Юлаев хаҡында А.С. Пушкин, Р.Игнатьев, Ф.Нефедов һ.б.
24. Хөрәфәти хикәйә. Хәтирә.
25. Башҡорт халыҡ йолалары. Уларҙың тарихи ерлеге, функциялары. Төркөмләү.
26. Халыҡ ижадының милли ерлеге.
27. Культуралы герой йәки демиург. Культуралы герой булараҡ Урал батыр.
28. Мифологик эпос булараҡ «Урал батыр». Эпостың донъя культураһында тотан урыны.
29. «Ҡуңыр буға» эпосының художество үҙенсәлектәре, төп мотивтары.
30.«Аҡбуҙат» эпосының художество үҙенсәлектәре, төп мотивтары. «Урал батыр» менән бәйләнеше.

31.«Аҡһаҡ ҡола» эпосында социаль тигеҙһеҙлек мотивтары. Тотемистик ҡараштарҙың сағылышы.
32.«Ҡара юрға» эпосының художество үҙенсәлектәре, төп мотивтары.
33.«Бабсаҡ менән Көсөк» эпосының художество үҙенсәлектәре, төп мотивтары. Эпостың ҡыпсаҡ һәм бөрйән версиялары.
34.«Буранбай» йыры һәм легендаһы (вариант).
35.«Ҡаһым түрә» йыры һәм легендаһы.
36. 1755 йылғы ихтилалға бәйле риүәйәттәр («Тимерсе Әмин», «Сураш» һ.б.).
37. «Иҙеүкәй менән Мораҙым» эпосын яҙып алыу тарихы, проблема, конфликт үҙенсәлектәре.
38. «Ҡамыр батыр», «Аҡъял батыр» әкиәттәренең сюжеты.
39. Ер һатыуға бәйле риүәйәттәр (5-6 сюжет белергә).
40. «Алдар менән Зөһрә» эпосының йөкмәтке һәм форма үҙенсәлектәре.
41. «Бейеш» йыры һәм легендаһы.
42. «Алпамыша» эпосының төп мотивтары. Сюжеты.
43. «Башҡорт» һүҙенең, халҡының килеп сығышы хаҡындағы риүәйәттәр.
44. «Заятүләк менән Һыуһылыу» эпосының төп мотивтары, сюжеты, варианттары (Даль, Суходольский).
45. Космогоник легендалар.
46. «Ҡуҙыйкүрпәс менән Маянһылыу» эпосы. Т.Беляев эшмәкәрлеге.
47. «Батырша менән Яныш» риүәйәтенең сюжеты. Тарихи ерлеге.
48. «Ашҡаҙар» йыры һәм легендаһы.
49.Шәжәрә, тәүарих, сәйәхәтнамә һ.б. жанрҙарҙың фольклор менән бәйлелеге.
50. Башҡорт поэмаһы үҫешенә әкиәттең йоғонтоһо.
51. «Йософ вә Зөләйха» ҡиссаһының йөкмәтке үҙенсәлектәре.
52. «Әл-ҡисса Буҙйегет» ҡиссаһының йөкмәтке үҙенсәлектәре.
53. «Таһир менән Зөһрә» ҡиссаһының үҙенсәлектәре.
54. Төп башҡорт ырыуҙарының килеп сығышы хаҡындағы легендалар.

Тест

1. «Берәү булһаң, берәгәй бул, устан алып алға тул.
   һылыу булһаң, тыйыу бул, Мырҙам булһаң, ҡыйыу бул».
Был һамаҡлау ғаилә һәм тормош-көнкүреш позияһының ниндәй төркөмөнә ҡарай?
1) туй йыры.
2) сәңгелдәк йыры.
3) бишек туйы йырҙары.
4) кендек инәһе йыры.
5) ҡыҙ яусылау.
2. «Алтын бишек тирбәтеп, бына ята ике ҡуш мунсаҡ.
   Ятҡкан ерҙән иркәләнә ике генә ҡолонсаҡ».
Бындай тамаҡлауҙы ғаилә-көнкүреш йола йырҙарының ниндәй төркөмөнә ҡаратыр инегеҙ?
1) туй йыры.
2) сәңгелдәк йыры.
3) бишек туйы йырҙары.
4) кендек инәһе йыры.
5) ҡыҙ яусылау.

3. Әсәнең балаға күңел йылыһын биреп уйланыуы, шатланыуы йола йырҙарынынң ниндәй төрөн барлыҡҡа килтергән?
1) туй йыры.
2) сәңгелдәк йыры.
3) бишек туйы йырҙары.
4) кендек инәһе йыры.
5) ҡыҙ яусылау.
4. «Һtҙҙә ебәк баулы тутыйғош бар, беҙҙә ҡайыш баулы ҡарсыға бар…» тигән шиғри юлдар йола йырҙарының ниндәй төркөмөнә ҡарай?
1) бишек туйы йыры.
2) сеңләү.
3) ҡыҙ яусылау.
4) арбау.
5) ҡот ҡойоу.
5. Туйға ҡоҙалар яғы килтергән күстәнәсте таратып ҡунаҡтар һыйлаған саҡта йырланған йыр:
1) ҡыҙ яусылау.
2) кендек инәһе йыры.
3) сәңгелдәк йыры.
4) йыуаса йыры.
5) туй йыры.
7. «Ҡушағаңа ҡушылып, ҡуштан бул һин, киленсәк,
Аҡ ебәктәй ишелеп, уңышлы бул, киленсәк,
Олторағың һалбырап, аыулсы булма, киленсәк,
Ҡарт ҡәйнәңә алаңлап, яусыл булма, киленсәк».
Был тамаҡлауҙы ғаилә-көнкүреш йола йырҙарының ниндәй төркөмөнә ҡарай?
1) туй йыры.
2) бата, йәки ҡыҙ оҙатыу.
3) ҡыҙ яусылау.
4) йыуаса йыры.
5) бит асыу, йәки теләк теләү.

8. Кейәүгә бирелгән ҡыҙҙың оҙатылыр алдынан ата-әсәһе, туған-тыумасалары, дуҫтары, ауылы менән хушлашыу йыры –
1) туй йыры.
2) сеңләү.
3) ҡыҙ яусылау.
4) йыуаса йыры.
5) бит асыу, йәки теләк теләү.
9. «Салауат кеүек үҫер ул, үҫкәс батыр булыр ул,
Салауат кеүек етеҙ булыр, Салауат кеүек йырсы булыр» сәңгелдәк йырының был юлдарында ниндәй һүрәтләү сраһы ҡулланылған?
1) сағыштырыу.
2) метафора.
3) антитеза.
4) гипербола.
5) метонимия.
10. Ҡыҙҙарҙың сеңләүҙәге үпкәһе күбеһенсә кемгә йүнәлтелгән?

1) әсәһенә.
2) атаһына.
3) еңгәләренә.
4) дуҫ-иштәренә.
5) буласаҡ иренә.
11. Музыканы һәм поэзияны берләштергән, быуаттар һуҙымында уларҙың органик берҙәмлеген тыуҙырған, халыҡ ижадының классик өлгөләре дәрәжәһенә күтәрелгән ижад төрө – ул
1) мөнәжәт.
2) бәйет.
3) ҡобайыр.
4) сеңләү.
5) йыр.
12. Халыҡ һәм айырым кешеләрҙең яҙмышына, тормош-көнкүрешенә һәм йәшәүенә бәйле фажиғәле ваҡиғалар хаҡында хикәйәләүсе драматик йөкмәткеле лиро-эпик характерҙағы шиғри әҫәр –
1) ҡобайыр.
2) йыр.
3) бәйет.
4) мөнәжәт.
5) сеңләү.
13. Башҡорт халыҡ йырҙарының мөһим үҙенсәлеге:
1) йырҙарҙың күбеһе уҙҙәренең тарихтары менән бергә йәшәйҙәр һәм бер художестволы бөтөнлөк тәшкил итәләр.
2) сәсәндәр тарафынан ижад ителәләр.
3) башҡорт халҡының данлы тарихы хаҡында мәғлүмәт бирәләр.
4) яҙма формала йәшәйҙәр.
5) тәрән философик мәғәнәле булалар.
14. Башҡорт халыҡ йырҙарын түбәндәгесә төркөмләйҙәр:
1) тыуған ил тураһындағы йырҙар һәм тормош-көнкүреш йырҙары.
2) шаян йырҙар һәм мөхәббәт йырҙары.
3) тормош-көнкүреш йырҙары һәм лирик йырҙар.
4) лирик йырҙар һәм шаян йырҙар.
5) тарихи һәм лирик йырҙар.
15. Башҡорт халыҡ йырҙарын һәм көйҙәрен уларҙың йөкмәткеһенә ҡарап беренсе башлап төркөмләгән этнограф:
1) С. Г. Рыбаков.
2) Р. Г. Игнатьев.
3) В. И. Даль.
4) А. Г. Бессонов.
5) П. И. Рычков.
16. Башҡорт ырыуҙарына бер төйәккә тупланырға мөмкинлек биргән тыуған ер хөрмәтенә сығарылған дан йыры –
1) «Ҡарауанһарай».
2) «Оло юл».
3) «Урал».
4) «Ашҡаҙар».
5) «Башҡорт ере».

17. Түбәндә килтерелгән йырҙарҙың ҡайһыһы тарихи йырҙарҙың 1812 йылғы француз яуы тураһындағы йырҙар циклына ҡарай?
1) «Тәфтиләү».
2) «Ыристандар йыры».
3) «Ҡаһарман кантон».
4) «Әхмәт Байыҡ».
5) «Оло юл».
18. Кантон менән уның йәш ҡатыны Фатиманың хатлашуы рәүешендә сығарылған йыр исеме -
1) «Дим буйы».
2) «Әсирлек».
3) «Азамат».
4) «Сибай».
5) «Күктә лә болот».
19. Нигеҙендә халыҡтың колониаль һәм милли иҙеүгә ҡаршы быуаттар буйы дауам иткән азатлыҡ көрәше мотивтары ятҡан йырҙар циклы –
1) тыуған ил һәм ырыуҙар берҙәмлеге тураһындағы йырҙар.
2) 1773-1775 йылдарҙағы Крәҫтиәндәр һуғышы тураһындағы йырҙар.
3) Ҡасҡындар тураһындағы йырҙар.
4) Әрме хеҙмәте һәм хәрби походтар тураһындағы йырҙар.
5) кантондар идаралығы тураһындағы йырҙар.
20. Түбәндә килтерелгән йырҙарҙың ҡайһыһы әрме хеҙмәте һәм хәрби походтар тураһындағы йырҙар төркөмөнә ҡарай?
1) «Икенсе әрме».
2) «Аҡһаҡ ҡола».
3) «Сибай».
4) «Бейеш».
5) «Карпат».
21. Ҡасҡындар тураһындағы йырҙар өсөн хас булған контоминация күренешенең асылы нимәлә?
1) бер үк йыр строфалары бер йырҙан икенсеһенә күсеп йөрөй.
2) бер осорҙоң үҙенсәлектәрен бөтөнләй башҡа заманға күсереп һүрәтләнә.
3) күренештүрҙең исемдәре уларҙың мөһим үҙенсәлектәрен тасуирлау менән алмаштырыла.
4) күренештәр, хәл-ваҡиғалар арттырып һүрәтләнә.
5) бер үк һүҙҙәр йәки һүҙбәйләнештәр һәр бер юлдың башында ҡабатланып килә.
22. «Иртә генә тороп тышҡа сыҡһам, күренеп тора Ирәндек үҥере.
Егерме биш йыл ғүмер аҙ тимәгеҙ, егерме биш йыл – ирҙәр ғүмере»
Быға оҡшаш юлдарҙы ниндәй йырҙар циклында табырға мөмкин?
1) тормош-көнкүреш йырҙары.
2) мөхәббәт йырҙары.
3) тыуған ил һәм ырыуҙар берҙәмлеге тураһындағы йырҙар.
4) Әрме хеҙмәте һәм хәрби походтар тураһындағы йырҙар.
5) кантондар идаралығы тураһындағы йырҙар.
23. «Яуға ғына барып яуҙы еңгәс, ир-егеткәй менән ат ҡайта.
Ир-егеткәй менән ат ҡайтмаһа, мәңге һүнмәй торған дан ҡайта» - был юлдар ҡайһы йырҙан?
1) «Перовский».

2) «Буранбай».
3) «Абдрахан батыр».
4) «Урал».
5) «Азамат».
24. Заманында мулла булған, рус-япон һуғышы башланғас үҙе теләп һуғышҡа киткән, унда мосолман һалдаттарының баш муллаһы итеп тәғәйенләнгән, хатта генерал дәрәжәһенә тиклем күтәрелгән шәхес, 1812 йылғы француз яуы тураһындағы йырҙарҙың бер геройы –
1) Әлмөхәмәт Ҡыуатов.
2) Мөхәммәтйән Бузыҡаев.
3) Ғайса Рәсүлев.
4) Ҡаһарман Ҡыуатов.
5) Бейеш Ишкинин.
25. Тормош-көнкүреш йырҙарында ир-егеттең тыуған илен ташлап, сит илгә сығып китеүе нисек аңлатыла?
1) бәхет эҙләү.
2) мал табыу.
3) ҡатын эҙләү.
4) дошманға ҡаршы һуғышыу.
5) үҙен үҙе эҙләү.
26. А-а-б-а рәүешендә рифмалашыу ҡайһы йырҙар өсөн хас күренеш?
1) тыуған төйәк, ер-һыу тураһындағы йырҙар.
2) таҡмаҡтар.
3) мәжлес йырҙары.
4) төрлө йыр-робағиҙар.
5) мөхәббәт йырҙары.
27. Еңел көйгә әйтелеп, бейеү хәрәкәтен оҙатыусы йыр төрө –
1) тыуған төйәк, ер-һыу тураһындағы йырҙар.
2) таҡмаҡтар.
3) мәжлес йырҙары.
4) төрлө йыр-робағиҙар.
5) мөхәббәт йырҙары.
28. Бер ук кешенең ике тауыш сығарып көйләүе нисек атала?
1) мөнәжәт.
2) рәдиф.
3) теҙем.
4) таҡмаҡ.
5) өҙләү.
29. «Һыуһап ҡына йөрөп һыу тапманым, һыулы йылғаларҙа һыу бөткән.
Ашап ҡына эсеп уйнап көләйек, был донъяны мәңге кем көткән?!» тигән юлдарҙы ниндәй йырҙар циклында табырға мөмкин?
1) тыуған төйәк, ер-һыу тураһындағы йырҙар.
2) таҡмаҡтар.
3) мәжлес йырҙары.
4) төрлө йыр-робағиҙар.
5) мөхәббәт йырҙары.

30. Бәйет һүҙе ғәрәп телендә нимәне аңлата?

1) дан йырлау.
2) моңланыу.
3) аллаға ялбарыу, маҡтау һүҙҙәре әйтеү.
4) йәнәш рифма менән килгән ике юллы шиғыр.
5) ҡабатлау.
31. Ғәрәпсә «аллаға ялбарыу, маҡтау һүҙҙәре әйтеү» мәғәнәһен белдергән жанр төрө:
1) мөнәжәт.
2) теҙем.
3) рәдиф.
4) бәйет.
5) робағи.
32. «Вестник Европы» һәм «Отечественные записки» журналдарында тәү башлап башҡорт атлыларының 1812 йылғы Ватан һуғышы хаҡында хикәйәләүсе бер нисә тарихи йырын рус теленә таржемә итеп баҫтырып сығарыусы шәхес:
1) П. М. Кудряшев.
2) М. Өмөтбаев.
3) В. Зефиров.
4) С. Мираҫ.
5) Т. С. Беляев.
33. «Әй Иҙел йорт, Иҙел йорт, әй Иҙел йорт, Иҙел йорт,
Атам кейәү булған йорт, әсәм килен булған йорт…» - был ҡобайыр юлдарында ниндәй алым ҡулланған?
1) йәнәшәлек.
2) эпитет.
3) һүҙ уйнатыу.
4) ҡабатлау.
5) градация.
34. «Заятүләк менән Һыуһылыу» иртәгенең бер вариантын яҙып алған, уны руссаға тәржемә итеп 1843 йылда «Москвитянин журналында баҫтырып сығарған ғалим:
1) П. М. Кудряшев.
2) М. В.Лоссиевский.
3) В. И. Даль.
4) И. Лепехин.
5) П. Паллас.
35. Халыҡтың этник һәм граждандлыҡ тарихы хаҡында хикәйәләүсе эпик һәм лиро-эпик характерҙағы әҫәр:
1) хикәйәт.
2) эпос.
3) ҡобайыр.
4) теҙем.
5) риүәйәт.
36. Берәй мөһим тарихи ваҡиғаға йәки батырҙарҙы данлауға бағышланған боронғо шиғри әҫәр – ул:
1) ҡобайыр.
2) хикәйәт.
3) эпос.
4) риүәйәт.
5) теҙем.

37. Эпостың жанр булараҡ формалашыуын ғалимдар ниндәй дәүергә ҡарата?
1) боронғо кешеләрҙең тәбиғәт күренештәре һәм үҙҙәренең тормош-көнкүреше араһында бәйләнеш табырға тырыша башлаған осорҙа.
2) тәүтормош община кешеләренең донъяның дуалистик булыуын (икегә бүленгәнлеген) таныу осоронда.
3) тәүтормош-община ҡоролошоноң емерелә башлаған осоро, синыфтар барлыҡҡа кигәнгә тиклем дәүере, матриархат тәртиптәренең патриархат менән алмашынған заманда.
4) Октябрь революцияһына тиклем.
5) XI быуаттың тәүге яртыһында.
38. Башҡа төрки халыҡтарна эпос төшөнсәһе ниндәй исем менән йөрөтөлә?
1) иртәк.
2) руна.
3) ҡисса.
4) дастан.
5) дума.
39. Шиғыр һәм прозаның аралышып килеүе формаһында йәшәүсе ижад төрө –
1) ҡобайыр.
2) иртәк.
3) өләң.
4) мөнәжәт.
5) теҙем.
40. Рустар «былина», украиндар «дума», яҡуттар «олонхо» тигән ҡомартҡы башҡорт телендә ниндәй термин менән атап йөрөтөлә?
1) әкиәт.
2) миф.
3) ҡисса.
4) ҡобайыр.
5) мөнәжәт.
41. Түбәндә килтерелгән эпостарҙың ҡайһыһы мифологик эпос төркөмөнә ҡарай?
1) «Алпамыша менән Барсынһылыу».
2) «Урал батыр».
3) «Аҡһаҡ ҡола».
4) «Иҙеүкәй менән Мораҙым».
42. Ҡайһы иртәктә тәүтормош община ҡоролошоноң емерелә барыуы һәм ғаилә өсөн көрәш темаһының сағылған?
1) «Алпамыша менән Барсынһылыу».
2) «Урал батыр».
3) «Заятүләк менән Һыуһылыу».
4) «Аҡһаҡ ҡола».
5) «Иҙеүкәй менән Мораҙым».
43. «Урал батыр» эпосының барлыҡҡа килеүен ғалимдар ниндәй осорға ҡарата?
1) боронғо кешеләрҙең тәбиғәт күренештәре һәм үҙҙәренең тормош-көнкүреше араһында бәйләнеш табырға тырыша башлаған осорҙа.
2) тәүтормош община кешеләренең донъяның дуалистик булыуын (икегә бүленгәнлеген) таныу осоронда.
3) тәүтормош-община ҡоролошоноң емерелә башлаған осоро.
4) синыфтар барлыҡҡа кигәнгә тиклем дәүере.
5) матриархат тәртиптәренең патриархат менән алмашынған заманда.

44. «Урал батыр» эпосындағы Йәнбирҙенең улемгә ҡарашы:
1) улем бөтөнләй юҡ.
2) улем булһа ла, уларҙы таба алмай.
3) һәр бер йәнгә ул һәм уның ғаиләһе – улем.
4) үлемде аждаһа килтерә.
5) үлем серле шишмә һыуында йәшенгән.
45. Урал менән Шүлгәндең атай йортонан сығып китеүҙең төп маҡсаты:
1) Үлемдең башын ҡырҡып алыу.
2) Һомайҙы тотоу.
3) Бәхет эҙләү.
4) Ҡатил батшаны еңеү.
5) Йәншишмәне табыу.
46. «Урал батыр» ҡобайырында сағылыш тапҡан тәбиғәт менән кешенең айырылғыһыҙ, берҙәм итеп һүрәтләнеше ниндәй термин менән атала?
1) реализм.
2) йәнләндереү.
3) антропоморфизм.
4) аллегория.
5) анимизм.
47. Түбәндә килтерелгән ниндәй эпостың «Урал батыр» эпосы менән бәйләнеше бар?
1) «Алпамыша менән Барсынһылыу».
2) «Заятүләк менән Һыуһылыу».
3) «Иҙеүкәй менән Мораҙым».
4) «Аҡһаҡ кола».
5) «Аҡбуҙат».
48. Матриархат менән патриархат тәртиптәренең көрәше сағылыш тапҡан эпос:
1) «Алпамыша менән Барсынһылыу».
2) «Заятүләк менән Һыуһылыу».
3) «Алдар менән Зөһрә».
4) «Аҡһаҡ кола».
5) «Ек Мәргән».
49. «Аҡбуҙат» ҡобайырын 1917 йылда сәсән Ғәтиәтулла Биҡкужиндан кем яҙып алған?
1) Кирәй Мәргән.
2) Салауат Галин.
3) Ғайса Хөсәйенов.
4) Тимофей Беляев.
5) Мөхәммәтша Буранғолов.
50. «Аҡбуҙат» ҡобайырының геройы Һәүбән Шүлгәнгүлдә алтын өйрәкте тота. Ул - өйрәккә әйләнгән ҡы0. Уның исеме:
1) Һомай.
2) Барсынһылыу
3) Һыуһылыу.
4) Нәркәс.
5) Зөһрә.
51. «Заятүләк менән Һыуһылыу» эпосының төп геройҙары ҡайҙа ерләнгән?
1) Асылыкүл буйында.
2) Шүлгәншишмә буйында.
3) Уралтау итәгендә.

4) Балҡантау түбәһендә.
5) Туҡ-Соран буйында.
52. «Алпамыша менән Барсынһылыу» эпосы тәү башлап кем тарафынан яҙып алынған?
1) С. Г. Рыбаков.
2) М. Биҡсурин.
3) А. Г. Бессонов.
4) Ш. Бабич.
5) Ф. Туйкин.
53. Социаль тигеҙһеҙлек мотивтары сағылыш тапҡан иртәк:
1) «Алпамыша менән Барсынһылыу».
2) «Аҡһаҡ ҡола».
3) «Ек Мәргән».
4) «Иҙеүкәй менән Мораҙым».
5) «Алдар менән Зөһрә».
54. Башҡорт ырыуҙарының бер халыҡ булып ойоша барыу процесы ниндәй эпоста һүрәтләнә?
1) «Алпамыша менән Барсынһылыу».
2) «Аҡһаҡ ҡола».
3) «Ек Мәргән».
4) «Иҙеүкәй менән Мораҙым».
5) «Алдар менән Зөһрә».
55. «Яҙ ҙа билем бөгөлгән, көҙҙә билем бөгөлгән, ҡара тирем түгелгән
ҡаҡ ҡаҙыҙтың ҡото юҡ, ҡабырғамдың ите ю5» был юлдарҙы хужаһына төбәп кем әйтә?
1) Урал батырҙың аты.
2) Аҡбуҙат.
3) Ҡатил батшаның ҡоло.
4) Аҡһаҡ ҡола.
5) Мәсем хандың яраһы.
56. Ниндәй әҫәрҙә ете ырыу төшөнсәһе сағылыш тапҡан?
1) «Алпамыша менән Барсынһылыу».
2) «Аҡһаҡ ҡола».
3) «Ек Мәргән».
4) «Ҡузыркүрпәс менән Маянһылыу».
5) «Алдар менән Зөһрә».
57. Башҡорт халҡының Алтын Урҙаға ҡаршы көрәше
1) «Алпамыша менән Барсынһылыу».
2) «Аҡһаҡ ҡола».
3) «Ек Мәргән».
4) «Иҙеүкәй менән Мораҙым».
5) «Алдар менән Зөһрә».
эпосы нигеҙендә ята.
58. «Ҡузыркүрпәс менән Маянһылыу» эпосының иң тулы һәм үҙенсәлекле вариантын 1812 йылда рус телендә баҫтырып сығарыусы ғалим:
1) Т. С. Беляев.
2) П. Паллас.
3) В. И. Даль.
4) И. Лепехин.

5) М. В.Лоссиевский.
59. Ялан һәм урман башҡорттарының бер халыҡ булып ойошоуы, башҡорттарҙың башҡа халыҡтар менән дуҫлығын данлау ниндәй эпоста киң сағылыш тапҡан?
1) «Алпамыша менән Барсынһылыу».
2) «Аҡһаҡ ҡола».
3) «Ек Мәргән».
4) «Иҙеүкәй менән Мораҙым».
5) «Алдар менән Зөһрә».
60. Ҡобайыр һүҙе нимәне аңлата?
1) уйланыу.
2) маҡтау, данлау.
3) һыҡтау.
4) укенеү.
5) маҡтаныу.

Темы для рефератов

1. Исследования мифа и мифо-ритуальных систем
2. Современный городской фольклор
3. Жанровый состав башкирского фольклора.
4. Сказки и несказочная проза.
5. Эпические жанры.
6. Малые формы фольклора.
7. Внеобрядовая лирика.

Темы для докладов

1. Песенные импровизации, частушки.
2. Обрядовый фольклор (промысловый, земледельческий, обряды жизненного цикла). Понятие «фольклор». Проблема соотношения устных и книжных текстов.
3. Основные свойства фольклора: коллективность, анонимность, импровизационность, вариативность и традиционность.
4. Семантика и прагматика фольклора. Функциональный, коммуникативный и структурный аспекты фольклорных текстов.
5. Особенности структуры фольклорного текста: формулы, клишированность и повторы.
6. Сюжет и мотив в фольклоре. Указатели фольклорных сюжетов и мотивов.
7. Структура сказки. Функции. «Морфология сказки» В.Я. Проппа.

3. Методические материалы, определяющие процедуры оценивания результатов обучения по дисциплине (модулю), описание шкал оценивания

Рейтинг-план дисциплины

Фольклор башкирского народа

направление__44.03. 05. Педагогическое образование

курс ____1_____, семестр__1__

Виды учебной деятельности студентов	Балл за конкретное задание	Число заданий за семестр	Баллы	
			Минимальный	Максимальный
Модуль 1				
Текущий контроль			0	25
1. Индивидуальный/ групповой опрос	5	2	0	10
2. Семинарские задания	3	3	0	15
Рубежный контроль				25
1.Контрольная работа	25	1	0	25
Модуль 2				
Текущий контроль				25
1. Индивидуальный/ групповой опрос	5	2	0	10
2. Семинарские задания	3	3	0	15
Рубежный контроль				25
1. Контрольная работа	25	1	0	25
Поощрительные баллы				**10**
1. Студенческая олимпиада	2	1	0	2
2. Публикация статей	3	1	0	3
3. Участие в НП конференции	2	1	0	2
4. Участие в работе кружка «Ашкадар»	1	3	0	3
Всего				10
Посещаемость (баллы вычитаются из общей суммы набранных баллов)				
1. Посещение лекционных занятий				**-6**
2. Посещение практических занятий				**-10**
Итоговый контроль				
Экзамен				
ИТОГО			0	110

Критериями оценивания при модульно-рейтинговой системе являются баллы, которые выставляются преподавателем за виды деятельности (оценочные средства) по

итогам изучения модулей (разделов дисциплины), перечисленных в рейтинг-плане дисциплины (*для экзамена:* текущий контроль – максимум 40 баллов; рубежный контроль – максимум 30 баллов, поощрительные баллы – максимум 10).

Шкалы оценивания:

(*для экзамена:*

от 45 до 59 баллов – «удовлетворительно»;

от 60 до 79 баллов – «хорошо»;

от 80 баллов – «отлично».

Оценки, выставляемые за тестовые задания:

отлично – за правильный ответ на 55-60 вопросов
хорошо – за правильный ответ на 45-54 вопросов
удовлетворительно – за правильный ответ на 35-44 вопросов
неудовлетворительно – за правильный ответ на 0-34 вопросов

Критерии оценки реферата

8-10 – «отлично». Работа выполнена на высоком профессиональном уровне. Представленный материал фактически верен, изложен грамотно, доступно для предполагаемого адресата, логично и интересно. Стиль изложения соответствует поставленным задачам. Студент проявил инициативу, творческий подход, способность к выполнению данной работы. Студент свободно отвечает на вопросы, связанные с защитой реферата. Работа представлена полностью и в срок.

6-7 – «хорошо». Работа выполнена на достаточно высоком профессиональном уровне. Допускаются отдельные ошибки, логические и стилистические погрешности. Текст недостаточно логически выстроен, или обнаруживает недостаточное владение риторическими навыками. Студент достаточно полно, но без инициативы и творческих находок выполнил возложенные на него задачи. Студент отвечает на вопросы, связанные с проектом, но недостаточно полно. Работа представлена достаточно полно и в срок, но с некоторыми недоработками.

4-5 – «удовлетворительно». Уровень недостаточно высок. Работа написана несоответствующим стилем, недостаточно полно изложен материал, допущены различные речевые, стилистические и логические ошибки. Студент выполнил большую часть возложенной на него работы. Студент может ответить, лишь на некоторые вопросы, заданные по содержанию реферата. Работа сдана со значительным опозданием (больше недели). Отсутствуют некоторые пункты.

0-3 – «неудовлетворительно». Работа выполнена на низком уровне. Допущены грубые орфографические, пунктуационные, стилистические и логические ошибки. Неясность и примитивность изложения делают текст трудным для восприятия. Студент практически не работал, не выполнил свои задачи или выполнил только некоторые. Ответы на вопросы по реферату обнаруживают непонимание предмета и отсутствие ориентации в материале. Работа не сдана.

Критерии оценивания доклада

6-7 – «отлично». Студент проявил высокое умение работать с объектами изучения, критическими источниками, справочной и энциклопедической литературой; умение самостоятельно осмысливать проблему; умение логично и грамотно излагать собственные умозаключения и выводы. Работа представлена полностью и в срок.

4-5 – «хорошо». Студент проявил достаточно высокое умение работать с объектами изучения, критическими источниками, справочной и энциклопедической литературой; умение самостоятельно осмысливать проблему; достаточно высокое умение логично и грамотно излагать собственные умозаключения и выводы. Работа представлена достаточно полно и в срок, но с некоторыми недоработками.

2-3 – «удовлетворительно». Студент проявил средний уровень умения работать с объектами изучения, критическими источниками, справочной и энциклопедической литературой; умение самостоятельно осмысливать проблему; средний уровень умения логично и грамотно излагать собственные умозаключения и выводы. Работа сдана со значительным опозданием (больше недели), с некоторыми недоработками.

0-1 – «неудовлетворительно». Работа выполнена на низком уровне. Неясность и примитивность изложения делают текст трудным для восприятия. Студент практически не работал, не выполнил свои задачи или выполнил только некоторые. Содержание эссе указывает на непонимание предмета и отсутствие ориентации в материале. Работа не сдана.

Результаты обучения по дисциплине (модулю) у обучающихся оцениваются по итогам текущего контроля количественной оценкой, выраженной в рейтинговых баллах. Оценке подлежит каждое контрольное мероприятие.

При оценивании сформированности компетенций применяется четырехуровневая шкала «неудовлетворительно», «удовлетворительно», «хорошо», «отлично».

Максимальный балл по каждому виду оценочного средства определяется в рейтинг-плане и выражает полное (100%) освоение компетенции.

Уровень сформированности компетенции «хорошо» устанавливается в случае, когда объем выполненных заданий соответствующего оценочного средства составляет 80-100%; «удовлетворительно» – выполнено 40-80%; «неудовлетворительно» – выполнено 0-40%

Рейтинговый балл за выполнение части или полного объема заданий соответствующего оценочного средства выставляется по формуле:

Рейтинговый балл = k × Максимальный балл,

где k = 0,2 при уровне освоения «неудовлетворительно», k = 0,4 при уровне освоения «удовлетворительно», k = 0,8 при уровне освоения «хорошо» и k = 1 при уровне освоения «отлично».

Оценка на этапе промежуточной аттестации выставляется согласно Положению о модульно-рейтинговой системе обучения и оценки успеваемости студентов БашГУ:

На экзамене выставляется оценка:

• отлично - при накоплении от 80 до 110 рейтинговых баллов (включая 10 поощрительных баллов),

• хорошо - при накоплении от 60 до 79 рейтинговых баллов,

• удовлетворительно - при накоплении от 45 до 59 рейтинговых баллов,

• неудовлетворительно - при накоплении менее 45 рейтинговых баллов.

При получении на экзамене оценок «отлично», «хорошо», «удовлетворительно», на зачёте оценки «зачтено» считается, что результаты обучения по дисциплине (модулю) достигнуты и компетенции на этапе изучения дисциплины (модуля) сформированы.